

21. szám.

Pest, 1873.

Május 22.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábjelű sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Lövész utca 11. sz.) küldeni.

A valódi kereszténynek belső élete.

III.

Honnét meríti az gyarapodását?

A természet tenyészteti jelenségeiben szemlélteti, a történelem események tanúságaival bizonyítja, hogy a romboló elemek nem csupán pusztító hatásúak. S midőn az enyészetnek látszanak szolgálni, közvetve a tenyésztési erők gyarapodását is előmozdítják. A százados tölgyeket viharok ösztönzik arra, hogy oly mély gyökereket verjenek. — Minden kikelet millió meg millió jelenséggel tanúsítja, mennyi életerőt szendergetett kebelében a tetszhalott természet.

Mily dermesztő télszakok viharzottak koronkint a magába mélyedő lelki világ fölött: erről a keresztény-üldözés századai kiváltképen bizonyítanak.

És mily hatályos vala azon érzelmi bensőség, melyet a katakombákban gyakorlott áhitat ápola: azt a vértanúk dicsőült serege tudatja.

Midőn a pogány Roma diadalittasan dőzsölt, kéjeltget s örjögött: alant a martYROK sirjain áldozó keresztény Roma bemélyedve a lelki élet kiapadhatlan forrásába, azon esodahatásu erőt gyarapítá, mely aztán a nagy szenvedés jelvényét emelve valódi diadallal döbenté meg a világot.

»In hoc signo vinces« oly jelszó, melynek jelentése örök időre szól.

Rendületlen hitre int az, mely kifogyhatlan türelemmel, a remény és szeretet emyedetlen tevékenységével munkál.

Ily hitbajnokok és erényhősök megszámlálhatlan sokaságát eszközlék a vérzivataros üldözések.

Nem ok nélkül óvja az egyház dicsőültjeinek ereklyéit: mert hálával vallja, hogy »Sanguis martyrum, semen Ecclesiae.« (A martYROK vérén alapult az anyaszentegyház).

De a halálérzetnek még nagyobb kegyelettel kell őrizni a dicsőültek szellemi hagyományait. — Hitvallóink magasztos eszméi s vértanúink nagy példái mindenkor hathatósan képezendik az igaz keresztény lelket azon belső életre, mely erénytermő hatékonyságával új diadalokra jogosítja az erkölcsi szellemet.

Ez azon esöndes hatalom, mely új termékenységgel biztatja az elsivárult világot.

»Cselekvés és szenvedés«, a költő szerint két külön ösvénye az erénynek, de egyesült a keresztény erény pályáján. — Hitünk holt cselekvés nélkül. Cselekvésünk erélytelen türelem nélkül. — Az eleven hit, az erős meggyöződés aránylagos buzgalomban, tevékenységben nyilatkozik. — Annál hatályosabb bennünkálása, minél több akadály gátolja kifelé hatását. — Gyötörtetve szilárdul, fojtogatva erősödik. A martYROK börtöneikből oktatnak, buzdítanak, bilincselte kezeikkel intenek, szenvedéseikkel, halálukkal, ereklyéikkel lelkesítnek. Tér és idő határain túl hatnak intéseik és példáik. — Polykarposnak halála még termékenyebb mint áldásos élete. Századok folytán igazolja szép nevét. Az első ker. vértanúnak égre emelt tekintete s nagylelkü kimulása százazrek lelkét emelé az égbe. — Mit mondjunk az Üdvözítő végszavairól? A feszület jelvénye világ végeig hirdeti a világváltás nagy eszméjét. Némán is hangoztatja az üdv tanát, feddi az érzéki világot. A ker. jámborok épületes elmélkedései s erénypéldái bőven tanúsítják, mint növelte a szenvedés üdvjelenek áhitatos szemlélete a valódi lelki életet.

»In hoc signo vinces!« — Ez a ker. szenvedők kiapadhatlan vigaszforrása. Az érzéki gög diestelen győzelméi, s lázas tombolásai csak új érvekkel erősítik, közvetve szilárdítják a keresztjel nagy jelentőségét. Csak a szenvedni tudó nemes küzdelemnek jutalma a dicső győzelem, a hervadatlan koszoru.

Zord idők elől, legyenek azok elemi vagy szellemi bántalmakkal riasztók, mindig vigasztaló menedék a

békés házi tűzhely, a jámbor esaládi kör, a rokonszenves barátság, az azonos sz. célra törekvők részvéte....

És nem csupán a pusztító hadak riadalmai, inség, éhhalál és dögvész rémségei azon jelenségek, melyek az érzékeny sziveket a belsőbb lelki életbe vonulásra készítik. Az erkölesi világ romlását bájszínezetű kendőzködése daczára is fölismeri az ép lélek, s mint vészes mirigy elől vonul vissza minden jobb érzés különösen ott, hol a feslettség arczátlanul czégerkedik. — hol a gonoszság démonai büntetlenül féktelenkedhetnek.

Vajjon korunknak nem jut-e ki eléggé e nemű tapasztalatból?

Nem mondhatni már, hogy csupán érzélgők és sötét szemüvegű erkölesösködők sopánkodnak napjaink erkölesi hanyatlása ellen. — Szabados szellemű könyvek és lapok hirdetik az »iszonyu, borzasztó, irtózatós, hajmeresztő« jelzőkkel bélyegzett, »rémséges tetteket, eseményeket és merényleteket«; statistikai hiteles adatokkal igazolják a csalás, lopás, mérgezés, gyilkosság stb. undoksággal terhelt korszellem mételeyét.

Elég-e, hogy a jobb lelkek csak esőndes fohászok közt panaszkodják a társadalmi közélet sivárságát?

»Mily fanyar ez önző, haszonleső, irigy, gőgös, fásult emberek társasága; mily visszataszító e falánk, zsaroló, telhetetlen, kéjsóvár tömeg! — Mily leverő tapasztalat látni a vészes romlottság elhatalmasodását már a jövő nemzedék ifju sarjadékában! Valóban két-ségbejítő jelenségek!«

Ily panaszok száz meg száz ajkról hangzanak naponként. Benső fájdalomtól kelnek-e, vagy csak erkölesösködő szenvedésből? — Méltán kérdezhetni ezt, midőn sok azért zugolódik e korszellem mostohasága ellen, mert anyagi érdekeinek nem kedvez. Bizonyára sokkal kevesebb volna a sopánkodás, ha több volna az igazi keresztény szeretet a szívekben.

Erről az önzetlen tevékenységű jótékony egyleteknek aránylag csekély száma és a kellőhöz képest gyöngye buzgalma is elég bizonyosságot nyújt, még inkább tanuskodik az épületes szellem termékei iránti csekély részvét, a nemesbitő eszmék mellőzése, holott az ártalmas, a valóban rontó műveknek oly roppant terjedése tapasztalható.

Az erkölesi romlottság ellen sok panasz olvasható az előbbi korok irodalmi hagyományaiiban is: de egyszersmind arról is értesítnek azok, miként támasztottak azon bajok oly erénybajnokokat, kik bámulatra méltó önfeláldozással keltek viadalra az erkölespusztító hydra ellen.

A 16. 17. század szellemi tusáinak mélyebb tanulmányozása nagy okulást nyújthatna a fögékonyabb lelkeknek arra nézve, hogy mik volnának aggasztó napjainkban is a részint látható, részint sejtethető viharok elleni villámhárítók.

Élesen észlelő elmék hathatós figyelmeztetésekkel jelzik »a közelgő vihart, mely a fölszálló ragályos gőzpárákból fejünk fölött összegyül«, mit egyébiránt jóstehetség nélkül előre láthat minden józan eszmlélő. —

Nem lesz-e mindez oly szomorú eredményű, mint hazánk Cassandra sorsu bölesének oly világosan kifejezett, de vajmi sötéten teljesült jóslata?

Magánlaki A. G.

A pillangó.

— Lamartine után. —

Tavaszzal kelni ki, rózsákkal halni el;
Lebegni tiszta lég habján, zephir lehen;
Kit ringat az alig nyiló virág-kebel,
S megittasit illat, szín és a tünde fény;
Ifjan leszörni majd a szárny zománczát,
Sohajként lengni el a lég honán át:
Ez búbajos sorsod, ez leuge lepke!
Híven festvén szívügyünket a nyugtalant,
Mely mindent letarol, s nem boldog itt alant,
Mig végre mennybe tér, gyönyörre lelve.

BOGYAY.

Egy szép pecsétnyomó eredete.

(Elbeszélés.)

Alkanyodó félben van. Zajosabb az utca, mint nappal: haza felé sietnek az emberek, kik egy, vagy más okból távol voltak a családi tűzhelytől. — Nyugodjunk egy kiesit a felhomályban, világot szítani még korán volna ugy is; és a nyugvás meg szinte jól esik, jól annak, ki eszében tartván az irás szavait: »Dolgozzatok, még nappal vagyon!« lelkismeretesen fölhasználja a munkaidőt.

A test pihen, de nem a lélek. Tehetségei közül különösen az emlékezetnek van legtöbb dolga. Csak neki kell ereszteni, s egy pillanat alatt az egész világot bejárja. Mint villám csap át országokon; — — — de én, nem tudom homét van — legörömestebb szeretek ily időben a szülőilakba ellátogatni, s az ott töltött ártatlan gyermekéveken andalogni. — Ragyoghatnak én tölem a nagy városok fényben uszó utcái, meg a nagy urak palotái; harsoghat a zene a színházakban, csaponghat a kedv különféle mulatóhelyeken: ha ártatlan élvezetet akarok magamnak szerezni az emlékezet utján, csak ez angyal szárnyaira helyezem magamat, s elröpül velem az egysoros utcába, mely gyermekéveimben széles birodalmamat alkotá. Nem busulok, legyen tél, legyen nyár — mind két időszakból maradtak főm emlékek, melyek fölött órákig is el tudok merengeni. — Ha tél van, hallom az atya szavát, ki így alkonyatkor szintén megszokott volt kissé pihenni, s hitt magához: jöjj ide fiaeskám, mesél a papa. Mesélt is, de rendesen a kis Jézusról beszélt, kinek születés-emlékét már vagy ünnepeztük, vagy ünnepelni még csak készültünk. — Ha nyár van — az édes mamát látom esetleg a ház előtt hajlongó akácza alatt ülni, s fiaeskájának, már mint nekem, fejceskjét simogatni, szinte hallom édes beszédjét a csillagokról, Isten kalácsáról: a holdról, hogy ezek mind mind Isten dicsőségét, böleségét beszélnek...

Igy van-e minden katolikus családban — — nem tudom; de, hogy így a legjobb — — azt hiszem, bizonyos. Az ily, vagy általában a vallásos nevelés, nagy befolyással van a gyermek egész életére. Mert a mely ifjúnak szívében a bizalom a jó Istenben erős gyökeret ver, az az élet zajongó tengerén is nyugodtan és mindig

biztos irányban halad, nem retten vissza az akadályoktól, hisz tudja és hiszi, hogy az ő vezére hatalmas, s neki még az elemek is engedelmeskednek. — A vallásos nevelés nagy befolyással van még a szülők életére is. Mert az így kiművelt gyermek szülei irányában sirig a legnagyobb tisztelettel, a legforróbb szeretettel viselkednek...

Mondtam már: így van-e mindenütt — — nem tudom. De ismerem édes hazámban egy falut, melynek lakossága majd mind ily előrelátó katolikus, de igazi katolikus családokból áll, és áll. És a jó családok közül eszembe jut különösen egy, mely a többiek közül mégis ritka vallásossága által kiválik. Nem tehetek róla, nem tudom megállni, hogy föl ne elevenítsem az egész történetet, melylyel a falu s benne a kiemelt család csak egy pár év óta bír...

* * *

Vasárnap van, az is mulóféltben. A jó család nem szokta elmulasztani egy hétben legalább egyszer, az Urnak szentelt napon — megkeresni Isten házáat. Beke Jánosék is ily jó családokhoz tartoznak; de nem is mult el vasár-, vagy ünnepnap, hogy ők akár a szentmiséről, akár a vassernyéről valaha is elmaradtak volna, kivéve, ha valami nagy akadály merült föl.

Epen a délutáni ájtatosságról látják jönni Beke Jánosnét, Margit asszonyt, lánya: Erzsébet, s fiaeskája, Lajos kíséretében. Mind a három barna, teljes nemes egyszerűségben elkészített öltözetet visel. Félóra mulva az egész családot az atya kivételével, kerek diófaasztal mellett ülve találjuk. Őszies időben — milyen elbeszélésünk kezdetével volt — hamar beestélyedik, s így már házunkban is világ van, mely a mester-gerendára akasztott lámpából terjed szét. Az asztalt vendégeivel tisztán, de a szoba többi részét, a butorzatot csak homályosan láthatni; de a mit kivehetünk, az keresztényies, művelt izlésre mutat.

A tiszta, fehérre meszelt falakon szép, vallásunk magasztos fogalmaint kifejező képek díszlenek, majd egyszerűen festett, majd aranyos kerettel. — A gazdagon vetett ágyak, ládák és székek között, megakad a szem egy különös butoradarabon, melyen mai időben világi családoknál már nagy ritkán található, t. i. imázsamoly. Ezen szoktak a gyermekek imádkozni, szemüket a fölöttük függő képre szögezve, mely szűz Mária édes anyánkat jelképezi, a mint szülője: szent Anna előtt térdel.

Ha még egyszer a kerek asztalra figyelünk, már ott némi változást veszünk észre. Ott ül Beke János is, a családfő. Csak imént jött meg. Hol volt? — — megtudjuk; előre is annyit jegyezhetünk meg, hogy fontos körülmények közül jött, már úgy ítélve a külsőből: mert először nagyon sietett, a mi pedig rendkívüli valamire mutatott, mert Beke János, mint komoly kimért járásu embert ismerték; másodszer, mert haza érkezéssel a családot röviden üdvözölvén, csak leült, nem szólt semmit, vagy nagyon röviden, a mi szintén föltűnést okozhatott, mert Beke János szeretett, de megtudott is beszélni, úgy, hogy a faluban mindenütt ő volt a szóvivő.

Azonban a családtagok szokatlan magaviseletét

nem vették észre. El voltak foglalva: Margit asszony épen fiaeskája szakadt ruháit igazgatta, Erzsébet a hajadon védszentje életrajzát olvasta, a fieska pedig készült leczkéből. Nem vették észre, még azt sem, hogy atyjok különös szemekkel mérik őket. Ha Erzsébetre nézett, szeméi szokatlan örömtől sugárzának, s szinte ki lehetett belőlük olvasni, hogy Beke János szíven fekszik valami, mit lánya érdekében nagyon szeretne kibeszélni. Ha meg fiára nézett, tekintete boszankodást árult el, mint ha mondani akarná: ugyan menj már gyerek, bizony te vagy az akadály, hogy nem beszélhetek... Azonban mégsem háborgatta a tanoncot. Az már áll: Beke János azon atyák közé tartozott, kik készek egyet mást saját érdekekben föláldozni, csak gyermekeik iparkodását a jó felé, zavartalanul láthassák. — Ha fiaeskája tanult, vagy irt, a világért meg nem zavarta, s ha valamire szüksége volt, mit az is megtehetett volna, inkább tette maga, de mégsem vonta el szellemi foglalkozásától.

Csend volt a szobában, csak a falóra ketyegett, s a kályha-polezon dörömbölt a ecizca. Kis idő mulva Erzsébet hangját halljuk, kérvén szüleit: hadd olvashassa fél védszentje életrajzából azon gyönyörű részletet, melynek végéhez csak most jutott el.

Nem is gondolhatunk arra, hogy Margit asszony a kérelemnek ellenmond, miután ő maga is a szentek életét nagy szorgalommal és örömmel olvasá, azokból meritvén azon nevelői tapintatosságot, melylyel oly ügyesen tudta gyermekei szívébe a vallás-erkölcsös elveket csepegtetni. — De meg Beke János sem ellenezte az ilyeneket soha, s ha valamikor, most állt érdekében lánya s neje kedvére nyilatkozni. Megtudjuk miért...

Mind két részről egyszerre hangzott az engedély. Erzsébet már-már kezd olvasni, midőn atya nyájasan kérdezi: hosszú lesz-e. Majd a fiához fordul, s őt a tanulásra inti, nehogy készületlen maradjon.

Beke János e kettős fölszólalásának megvolt a maga oka. De mielőtt ezt fejtegetnők: hallgassunk Erzsébetre; ismét szólni akar.

— Különben nem is szükséges, kedves szüelim, olvasnom, ez kissé hosszadalmas lenne; el tudom már azt könyv nélkül is beszélni, mert többször átolvastam:

— Szent Erzsébet II. András magyar király lánya, később Thuringiában a wartburgi gróf neje lett. Már mint gyermek Isten kiválasztott angyala s a szegények különös jótevője volt. Felőtt, s grófné korában is gyakran megtörtént, hogy önmaga vitte szükölködőknek a segélyt, s rendesen titokban. Így egyszer élelmiszerekkel megrakva haladt a várból lefelé, szinte bujva, nehogy észrevegyék; de ime, előtte terem férje s nyájasan kérdezi: mit visz kötényben? Erzsébet a Szentlélek sugalmára felelé: rózsát, koszorunak. A férj kíváncsian kéré, mutatná meg, s ime, a szétbontott kötényben csakugyan a legszebb piros és fehér rózsák mosolyogtak, oly időben, midőn a rózsafákon virág helyett zuzmara zörgött.

Evvel be akarta a lányzó elbeszélését fejezni, de a mama kérelmére: »Ugyan mondd tovább édes lányom, s ismét megkezdé:

— Aki e könyvet irta (Stolz Albán), azt mondja: nagy igazság van e régi hagyományban, megtörtént

*

legyen az, vagy nem. Mert a jó eselekedetek, melyek kel a keresztény szeretet a szűkölködők nyomorát enyhíti, megannyi rózsák, melyekből előbb-utóbb koszorú szövődik az adakozó fejére. Minden legkisebbalamizna egy-egy rózsaszálnak tekinthető, melyhez szépséget és illatot a jó Isten ad. És e szálakat már most szedik az angyalok, hogy belőlük koszorút fűzvé, vele a jótevőt egykor, midőn szeméi a világ nyomorai látása elől bezáródnak, az Ur trón-termében földszítsék.

Evvél vége szakadt az elbeszélésnek. És most jöj-jetek édes anyák, nézzetek Margit asszony arczára, s ítéljétek meg: volt-e valaha oly nagy örömetek, mint mely onnét sugárzik. Figyeljétek és szóljatok: gyöngyöztek-e már le könyvek arcaitokon, melyekben a szív boldog érzete oly hűen ragyogott volna, mint Margit asszonyéiban... Ha nem, az csak onnét van, mert magzataitok vallásos nevelését a zsenge korban elhanyagoltátok, a dudva által elnyomott virág kelyhén és illatán nem andaloghat az embert gyönyörrel. A gyermek pedig egy virág: a szülőktől függ, kifejtetni e virágot telje- és szépségében, vagy elsatnyulni engedni. Az előbbit előmozdítja a vallásos nevelés, az utóbbi táplálás a mai kor mérges eszméivel.

Margit asszony a szemében megjelent örömkönyveket letérlé kendőjével, mely alatt édesen mosolygott, bizonyosan az öntudatban, hogy az ő számára is van már összeszedve egypár rózsaszál, mert hisz ő is azon jó lelkek egyike, kik nem hallgatják agyon a szegény esdeklését. — Margit asszony minden koldusnak, ki csak konyhaajtóján kopogtatott, szokott volt adni valamit: vagy egy maroknyi lisztet, vagy egy darab kenyeret, vagy néhány krajezárt, a mint jött. Adott ő, mert mérté szent vallása szeretetteljes elveit, melyekben a jó eselekedetekre — köztök az adakozásra — intetünk. Krisztus Urunk ideje előtt, az adakozás, a könyörületeség ismeretlen volt, szívtelenül taszították el a segélyért esedezőket, mert szívükön a pogányság durva salakja volt. Azért, a keresztény vallást nem tisztelni annyi, mint a pogányságot magasztalni. És ezt teszik, ezt akarják másokkal is tetetni a mai kor vadabbnál vadabbat tanító fölvilágosultjai. Rajtunk függ: keblünkre vegyük-e őket, s velök az átok ezer fáját, vagy ellökjük magunktól első kísértésök alkalmával.

A hajdon elbeszélését az atya is érdeklé hallgatta, legalább ugy látszott, s lánya elhallgattával föl-sóhajtott: Biz ez szép történet! mely után rögtön a fiu felé fordult: Lajos van-e még sok? Mire a kis deák teljes komolysággal felelt: Még csak egy kérdés.

Már bizonyos, Beke János valami fontos beszéddel akart föllépni, mely a fiu távollétét igényelte. Miben állt ez — — nemsokára megtudjuk.

(Folytatása következik.)

Európából Ecuadorba.

(Utikép.)

(Folytatás.)

Másnap elhagytuk Szent-Tamást, és a portoricói part hosszában Kolon felé tartottunk, hová június 29-kén este értünk. Egy ágyut sütöttek el, és a horgony lebocsáttatott. Azonban nem mehettünk ki a szárazföldre, azért kapitányunk

sziates rakéták által levelezett a kikötői ügynökkel. Ez a sajátságos kérdés és felelet igen érdekes volt reánk nézve. Másnap reggel hajónk közelebb ment a parthoz; utazásunknak a nagy oceánon vége volt; a panamai szoroson voltunk. Hajónkat nem sokára el kellett hagynunk. Az elválás a jó kapitánytól, a tisztektől s utitársaimtól szinte nehezemre esett. Podgyászsunkat a pályaudvarba vitték, azaz, letették az uteza közepén, mert európai pályaudvarokat itt nem ismernek. A vonat megáll, ahol utasokat talál, fölszállani mindenütt lehet. Kolon nem város. Csak néhány házból áll, melyekben különféle országok ügynökei laknak, van azonfölül néhány száz négerkunyhó. Ezt a piszkot itt leírni lehetetlen. Eb, disznó, tyúk és néger mind együtt van egy kunyhóban. Az emberek félmezitelen járnak, a gyermekek egészen mezitelenek, mert a hőség fulasztó, még nyomasztóbbá teszi azt a körülfekvő sok moesár. A döggányák százan kint vannak a téren, a házakon, a kunyhók körül, mint Európában a tyukok. E kányák képezik az egyedüli tisztítási rendőrséget. Minden hulladékot, piszkot, döglött kutyák az utezára dobnak ki. Ezeket aztán a kányák hordják el. Akár megrughatni őket, mégsem repülnek el. A tenyészet azonban nagyszerű. Először láttuk egész pompájában a déli növényvilágot. Óriási kokuszpalmák, banánok, narancsfák egész erdőben láthatók, senki sem ápolja; a talaj egyedül gondoskodik róluk.

Egy óraker léptünk a waggonba, hogy Panamába menjünk. Mily sajátságos vasut! Egy pár talpon a sínekben rohog a vonat őserdő közepette moesárok, mélységek fölött. Az ezer és ezer palma, melyeket az óriási indák az agyonszorongásig körülöveznek, a milliányi különféleszínű virág, a sok tarka madár, nevezetesen a kolibrik, melyek némelyike nem nagyobb a szarvasbogárnál, s mintegy villám surrannak el mellettünk, a széleshátú tekenősbékák, melyek a vizen fekszenek a napon sütkérezve: minden igénybe vesz bennünket, s alig gondolunk a veszélyre, mely bennünket a vasuton oly könnyen érhet. Gyorsan haladtunk, és mivel itt a kerekeket kenni nem szokás, természetesen a tengely mind füstölgött, ugy hogy komolyan szerencsétlenségtől tartottunk. Spanyolul kérdém az egyik felügyelőtől, hogy nincs-e veszély? Azt válaszolá: »Legyen ön nyugodt, ez semmi.« Az első falunál, melynél megállottunk, egy dézsa vizet öntött a tengelyekre, ez volt minden.

Végre szerencsésen Panamába értünk. A város nagy, de ronda. Fekvése rendkívül szép. Az oceán itt roppant öblöt képez: a panamai kikötőt.

A Grand Hótelbe szálltunk. Ez egészen európaiasan van berendezve, mert birtokosa franczia. Másnap (jun. 30-án) szent-misést akartunk mondani; mennyire csodálkoztunk, midőn a fő-egyházhoz érve, azt bezárva találtuk. Sajátságos templom ez a főegyház! Sok esztendő előtt földrengéskor a tető beszakadt, azóta ugy maradt. Most egy nagy fa az épület közepett óriási ágaival képezi a főegyház tetőzetét. Misét tehát nem mondhattunk, mert a legszükségesebb kellék hiányzott. Elmentem tehát a déli gőzhajtársaság hivatalába, jegyet váltottam, s ugy értesültem, hogy a hajó már d. u. indul. — Két óra felé egy kis kikötő-gőzös kivitt bennünket a tengerre. Ott az angol gőzösré szálltunk, és éjféltkor indultunk el Panamából. Méltán nevezik ezt az oceánt »Pacific« vagy »Csendes« oceánnak; csendes tóhoz hasonlít, a hajó nyugodtan halad síkján. Itt láttuk a déli világ legkritkább tengeri madarait és halait. Egész csapat cet-hal volt közelünkben; egyike ezen óriási állatoknak egészen hajónkhoz jött, és soká utánunk uszott; tehát egész kényelemmel megnézhettem. A tenger éjjeli vilódzása itt még nagyobb volt,

mint a másik Oczeánon. Egy esőbőr vizet merítettem magamnak, s meggyőződtem, hogy e világítás szerves lényekről származik, melyek olyformán világítanak, mint nálunk a szentjánosbogarak. — Másnap este 11 órakor majdnem szerencsétlenség történt. Meglehetősen sötét volt, midőn hajónk előtt hirtelen egy nagy naszád halad. Szerencsére kormányosunk hirtelen oldalt irányozta hajónkat. A naszádban néger volt feleségével és gyermekével, mindnyája ittas állapotban.

Harmadik este derült csillagos időnk volt. — Most vettük először észre, hogy az európai csillagkép eltűnt, és új ég terült előttünk a dél jellemző pompájával.

Negyedik nap (csütörtökön) Ecuador partjainhoz értünk, folyóba mentünk be, és 9 órakor a guayaquili kikötőbe értünk; tengeri utunkat szerencsésen bevégeztük. Itt a jezsuiták tárt karokkal fogadtak bennünket. — Örültünk, hogy hónapok után ismét misézhetünk. — Guayaquil városnak szintén gyönyörű fekvése van, de belseje piszkos — mint erre felé mindenütt. A külvárosok nyomorult kunyhókból állanak; a falakat négy ducz képviseli, tető gyanánt egy rakás sás szolgál.

Itt maradtunk júl. 7-kéig. Addig minden dolgunkat elrendeztük és bevásároltunk. — A folyó körülbelül olyan széles, mint a Duna.

Vasárnap reggel a folyón az ország belsejébe utaztunk. A partokon pompás kávé-, kakaó-, cukor-, pálma st. ültetvényeket látni. A folyó tele van kanókkal (kivájt fatörzsökkel), melyeken az indiánok

igen ügyesen járnak. Mindenekelőtt bámultuk a borzasztó krokodilokat vagy alligatorokat, melyek egy csoportban 20—30-an a homokban heverték és a napon sütkeztek, mintegy üdvözlétül borzasztó fogakkal rakott három láb széles szájokat tátották felénk. Egy velünk utazó új-yorki angol mérnök egyikre lőtt. A golyó azonban visszapattant, s a szőrnyek nyilsebességgel eltűntek a folyóban. Ez állatok már nem egy szegény indust vagy négert nyeltek el.

Este felé érkezünk V a n d e g a s indián városba. Itt megszűnik a hajózás. Tovább lóháton kell utazni. A pogyászt öszvérek s szamarak, közben lámák viszik. — A városban két napot kellett vesztegelniünk, míg lovakat s öszvéreket szereztünk. Harmadnap délután készen voltunk e sajtáságos utazáshoz. Szerez-

tünk hosszú csizmát, kaucsuk-nadrágot, egy ponchot (poncsor egy lótakaróhoz hasonló nagy darab szövet közepén lyukkal, melyen fejünket dugtuk át, aztán térdig mint egy köpeny teljesen betakar bennünket), és egy széles karimájú szalmakalapot. Hosszu sarkantyukkal fölvertéve ülünk a nyeregbe, mely inkább bölesöhöz hasonlít. A nyeregből a ló mindkét oldalán nagy táskák függenek le, melyekben az élelmiszereket szokás tartani; hátul takaró van fölesatolva, mely éji ágyul szolgál. Ekként spanyol lovaknak átöltözve három angollal és indián vezetőnkkel elhagytuk a várost. Utánunk hat öszvér jött a hajtókkal, azok hozták podgyászsunkat. Megsarkantyuztuk lovainkat, és felőrai sebes

ügetés után az őserdőbe értünk. — Ha európai sajtáságos uti öltönyünkről hall, talán csodálkozik. Kezdetben magunk is csodálkoztunk, de alig mentünk be az erdőbe, meggyőződünk ruházatunk czélszerűségéről. Rendes utról szó sincs; — majd roppant fatörzseken kell átugratni, — majd szügyig mocsárba merül a ló, aztán ismét roppant sebességű hegyipatakokon kell ágazolnunk; — szóval a menet nagyon fáradságos emberre és állatra nézve egyaránt. Este ledéskor indián faluba értünk, a hol megháltunk. — Tetőtől talpig tele voltunk sárral, egy nyomorult kunyhóban a pusztá földre terítettük pokróczainkat és azokon háltunk. Így ment ez minden nap, míg az Andes-eken túl városokat értünk.

Utunk öt napon át a legpompásabb erdőn és indián telepítvényeken vezetett ke-

resztül, de oly utakon, minőkről európainak fogalma sem lehet. Majd hegyre, majd völgybe, iszonyu sziklákon keresztül, mélységek lejtőin, hol a ló alig volt képes megkapaszkodni. De ezek a lovak és öszvérek bámulatos állatok. Ahol az emberi ész megáll, ott ezen állatok ösztöne segít. Ha mocsárokon, folyókon, veszélyes sziklalejtőkön kell haladni, legjobb az állatot magára hagyni. Ilyenkor leereszti fejét, megszaglászsza a veszélyes helyet, s megtalálja a legbiztosabb utat.

Gyakran felvad ökörorsókkal találkozunk. Ezen állatokat 6—8 indián, élükön a mayor-domo a legelőről a haciendába (nagy gazdaság) hajtja. — Veszélyes dolog ily csordákkal szük és rossz utakon találkozni. T. i. minden csordában van egy ökör, mely a többi előtt megy, és mintegy vezérszerepet visz. Ha ily

A bécsi szent István-templom.

négylábu vezér közelebe jövünk, megáll, kaparja a földet, bög, horkol, rázza fejét, szóval: támadásra készül. — Van azonban nagyon egyszerű mód ez állatok dühének ellensúlyozására, és erre megtanított bennünket vezetünk. A lóval nyugodtan meg kell állni, s a lovagkorbácsal körben suhintunk. Mihelyt ezt az ökör látja, elkezd futni, visszafelé nem futhat, villámsebességgel elhalad tehát mellettünk, és az egész esorda követi. — Valóban mulatságos látni, hogy ilyen erős állat, mely a golyóktól nem fél, hogyan veszti bátorságát, midőn látja, hogy a korbácsal suhintanak. De ennek is megvan a maga oka. Ezen állatok t. i. semmitől sem félnek annyira, mint a lasó-tól: ez hosszú bőrkötél, melyet állatok fogására minden indián magával hordoz. Hurkot köt, a kötelet széle gombolyagban karjára fűzi, kezét feje fölött körben forgatja, lován gyorsan utána vágat az állatnak, és a lasót ráveti az ökör szarvára. Ha a vadászat e módját némileg ostorunkkal utánozzuk, az ökrök a lasótól való félelmökben azonnal vad futásnak erednek. Egyébaránt sajátságosak e esordákat hajtó indiánok. A mi fürdő-nadrágainkhoz hasonló valami, egy poncho és kalap képezi egész öltözetüket. Meztelen ballábukhoz sarkantyut csatolnak: így mintegy hozzánöve ülnek a pusztá lovon. A laso egy részét a ló állkapcsájára kötik: ez náluk a zablya.

(Vége következik.)

A kumys készítmódja és tulajdonai.

Miután a kumys-ital nálunk is mindinkább elterjed, nem lesz helyén kívül e becses lapokban róla bővebben szólni.

Kumys nem más, mint erjedésbe átment kanczatej. Azonban nem mondhatni azt sem savanyított, sem közvetlenül savanyu tejnek, miután ez az erjedés nemcsak savanyu, hanem részben boros is.

Készítési módja egyszerű ugyan, mégis avatottságot és nagy figyelmet kíván.

A kirkizeknél és baskiroknál így járnak el: frisen fejtett kanczatejet szüknyaku, megfűstölt börtömlőbe öntenek, melyet ők »sabu«-nak neveznek, s körülbelül egy akónyi tejet fogad magába. A készítő vagyónállapota szerint több kevesebb (harmad vagy hatod rész) vizet tesznek hozzá, mire a melegség által megsavanyodni hagyja. Kezdetben azon egy hosszú pereszlenel, melyet egy ideig az edényből ki sem vesznek, folyton kell a tejet habarni. Ez által megakadályozzák a teljes savanyu erjedést, és habot vernek, azaz, a habozás által annyi levegőt hoznak a tejbe, hogy az a sajátképeni végleges megsavanyodás előtt lassankint részben boros erjedésbe megy át.

A sabu-ba a már megsavanyodott tejhez naponkint frisen fejtett kanczatejet öntenek, mely szintén gyorsan megsavanyodik, annál inkább, miután a kumyst nyáron, már tavasztól fogva, mihelyt a kanczak ellenek, szokták készíteni. Egyébiránt a hőmérsék szerint ez ital 12—24 óra alatt készen van.

A kumys más készítmódját ajánlja Thielmann Szent-pétervárból: Egy teknyőbe kanczatejet töltünk, és arányban a mennyiséggel kevés kovászt teszünk hozzá. Erre a teknyőt meleg helyre kell tenni, és párnákkal befödni. Az ekként álló tejet minden három órában takanállal fölkeverjük. Miután e tej ily módon már 12 óráig állott, első nemét nyerjük a kumysnak, melyet száumál-, vagy staumgál-nak neveznek; könnyű, kellemes savanyúsággal bír; fris kanczatej ismételt hozzá vegyítése által erejét fokozni lehet. — Miután a tej néhány napig meleg

helyen állott, a könnyű savanyúság erősebe kezd átmenni; és a kumys szesz-ízt nyer. Ekkor a teknyőt nem kell tovább meleg helyen hagyni, annál kevesebb, minthogy a betegnek kezdetben csak a könnyű száumált szabad élveznie, és csak lassan szabad az erősebb kumys használatához hozzászoknia.

A kumys ize édes-savanyu, és ha iszszuk, az orrban olyan forma érzést okoz, mint az erős savanyuviz élvezete. Van azonban melléke és szaga is, melyet közvetlen ivás előtt és után érezni. Ez némelyek véleménye szerint a börtömlőtől ered, ami azonban nagyon kétes, mert ha faedényben készítik is, ugyanaz az ize és szaga van, csak hogy kissé savanyubb és kevesebb pezseg. A baskirek és kirkizek azt állítják, hogy jó kumyst csakis börtömlőkben készíthetnek, melyekben a tej gyorsan megsavanyodik és hűsebb.

Aki a kumys ivásához hozzá van szokva, azt kivált hőségben eléje teszi minden más italnak. Hűsít, egyidőre elveszi a szomjat és éhséget, és erősít; csak hogy nem kell azt kortyokkint inni, hanem, ha szomjazunk, egyszerre egy jókora eszszével lehajtani. Az éhséget méréskli, de egészen le nem csillapítja. — A kumysnak egy sajátságos tulajdonsága az, hogy a gyomrot soha meg nem terheli. Tetszés szerint ihatni belőle bármely időben, anélkül, hogy bajt okozna. Ha hosszabb séta után csak fél annyi vizet innánk, kétségtelenül nehézkessé lennénk; ellenben a kumystól élénkebb, frisebb lesz az ember. Részegítő tulajdonsága nagyon jelentéktelen, alig vehető észre, és rövid hatás után épen semmi kellemetlen érzést nem hagy maga után. Kumystól lerészegedni teljesen lehetetlen, legfőlegbb vidámmá teszi az embert, főleg az őszi kumys, mely rendszeren erősebb szokott lenni.

Dr. Thielmann szerint a gyomor tisztítására meleg kanczatejjel kell a kurát kezdeni. Miután ezt 2—3 napig folytattuk, elkezdjük a száumált inni, és csak hat hét után iszszuk a sajátképeni erős kumyst. Ezen ital használatára legalkalmasabb idő május, június, július és augusztus; kedvező időben már ápril közepén elkezdhetni a kurát. Használatá alatt főként meghűlésektől és léghuzamtól kell óvakodni. Csendes és meleg időben a séta elkerülhetlenül szükséges. A gyors és folytonos járás, éneket, táncot, hangosabb beszélgetést és észfeszítő foglalkozást átlag tiltják. Az étkezés kura alatt lehető egyszerű; kevés kovásztalan kenyér, félfont bárányhús, minden fűszer nélkül a legezlszerűbb ebéd annak számára, ki egészségi szempontból használja a kumyst.

A kumys-kurát legujabban minden nevezetesebb fürdőintézet behozza.

N. E.

Könyvészet.

= Kath. Lelkipásztor, szerk. Zádori János, III. évi folyam. Május-június és július-augusztusi füzet. Husvét után IV. vasárnaptól pünkösd utáni XIII-ik vasárnapig terjedő és több alkalmi szentbeszéddel. Van e tartalmas füzetben négy Pázmány-beszéd. — Szerkesztő ezután 4—4 hónapra terjedő füzetekben folytatja vállalatát; e czélszerű intézkedést bizonyára az előfizetők is szívesen fogadják.

= A falusi könyvtár IX. füzeté. A dinnye-tenyésztés foglalatja dr. Farkas Mihálytól, eredeti ábrákkal, kiadja a Franklin-társulat. Ára 50 kr. A korábbi füzetek: 1) Magyar méhészkönyv; 2) Konyhakertészség; 3) Takarmánynövények ismertetése; 4) Kereskedési növények ismertetése; 5) Juhtenyésztés és gyapjuismeret; 6) Sertésenyésztés; 7)

Baromi-tenyésztés; 8) A bogyar-gyümölcs tenyésztése. Egy-egy füzet ára 50 kr.

== A Népiskolák könyvének V. része: Magyar magán és közjogtan, írta Márki József. Kiadja a Franklintársulat. Ára kemény kötésben 40 kr.

A bécsi szent Istrán-templom.

(Képpel.)

Az idegenek közül, kik a bécsi világkiállítást látogatják, alig mulasztja el valakit megtekinteni e remek góth egyházat, és a kilátást élvezni a toronyból, mely magasságára nézve az egész világon a második.

A templom 1510-ben épült; az utóbbi két évtizedben az egész egyházat megújították, miután különösen a torony csipkés főzifrázatai az idő rombolása alatt porladozni kezdtek. Ez alkalommal a torony pár lábbal magasabb lett, s jelenleg 436 bécsi lábra és 5 hüvelykre emelkedik.

Az egyház hossza 342 láb; a középhajó szélessége 33½, a hajó magassága 86 bécsi láb.

Nagyszerű benne a szöszék, melyről 1456-ban Kapisztrán János buzdította a kereszténységet Magyarország segítségére a törökök ellen. A régi fejedelmi sirboltba az uralkodói századból elhunytak belrészei tételnek. E templom alatt van eltemetve a törökök réme, savoyai Eugen herceg is. Kápolnai is nagyon megérdemlik a megtekintést.

Képünk az egyház nyugati rövid és déli hosszoldolatát mutatja, a főtorny a keleti sarkon áll. TIVADAR.

Házigazdaság.

A csökönös rétes-tészta. Gyakran megtörténik, hogy vendégek levén, a gazdaasszony ki akar tenni magáért, s a többi között rétest is akar készíteni; de a tészta mintha épenséggel meg volna babonázva, nem engedi magát kinyújtani, hanem minduntalan elszakadozik; hiába veszi ilyenkor elő a gazdaasszony minden ügyességét és mesterfogaát, hogy a tésztát papírnál vékonyabbá huzhassa — ez mind nem használ semmit. Elmondjuk ennek nagyon is természetes okát.

A mostani tökéletesített gőzmalmok nem zuzzák csak egyszerűen össze a gabnaszemet, mint a régibb szerkezetű vízi- vagy száraz-malmok, hanem előbb lehámozzák azt — azaz a héját (korpát) ledörzsölik róla; hogy pedig a héj jobban és könnyebben elváljék a szemtől, a gabonát az őrlés előtt egy kissé meg szokták nedvesíteni; megesis azonban, hogy az így meg nedvesített gabona kissé tovább áll egy halomban s egy kis erjedés állván be, a képződő tejsav épen a tésztának nyulékonyosságát kölesörző proteint (sikért) oldja fel, s a tészta nyújthatósága ez által teljesen elvész. Az ilyen lisztnek gyógszere a következő: a tésztakészítésnél minden font lisztre két nagyobb evőkanálnyi mézvizet adunk, s hozzátéve a szükséges bevalókat, a tésztát úgy készítjük el, mint azt különben tettük volna; s ime a tészta most már nyújthatóvá lett!

A mézviz készítése szintén igen egyszerű: veszünk egy negyed fontnyi szép tiszta oltott meszet, ezt beleteszszük egy pintes üvegbe s az üveget teletöltjük tiszta hideg vízzel, most a palaczkot bedugaszolván, azt néhányszor jól felrázzuk és pár napig állani hagyjuk. Ezen idő alatt a méz a fenekére leülepedett, s a felette levő kristálytiszta átlátszó folyadék a mézviz, a melyet most a leülepedett mézről egy másik tiszta üvegbe ova-

tosan letölteni és bedugaszolni kell, hogy a használatra teljesen kész legyen; ha a palaczkot jól bedugaszoltuk, a mézviz évekig is megtartja tiszta átlátszóságát, s adandó alkalommal minden további gondolkodás nélkül biztosan használható.

Ezen szer az egészségnek legkevésbé sem árt, s az ételek ízére sem gyakorol semmi befolyást; hatása csak abban nyilvánul, hogy a lisztben levő savakat, melyek a sikért oldatban tartják, megköti, s a tésztának a siker felszabeditása által előbbi nyújthatóságát visszaadja. (K. T.)

HETI KRÓNIKA.

Magyarország.

Az országgyűlés május 12-ikén újra fölvette működését s a mult hét folyamában több törvényjavaslatot letárgyalt, névszerint elfogadta a magyar leszámítoló bankra vonatkozó törvényt. A szombati, május 17-iki ülésben olvastott föl a királyi leirat, mely az ülészakot bezárja s egyidejűleg az új ülészakot május 19-ikére egybehívottnak nyilvánítja. A képviselőház elnöke ennél fogva visszapillantást vetvén az országgyűlés működésére az ülészakot bezártnak nyilvánította. A képviselőház hétfőn tartotta alakítógyűlését a második ülészakra s keddi ülésében választotta meg tisztviselőit s a különböző osztályokat.

Németország.

Angol lapok tudósításai, melyek szerint Vilmos' császár élete ellen Szentpétervárott merénylet kíséreltetett volna meg, alaptalanoknak nyilvánítottak. — A kereskedelmi miniszter Itzenplitz gróf, kinek állását Lasker a parlamentben vasutengedélyezési fölleplezéseivel megrendítette, visszalépett és helyette Rychenbach neveztetett ki miniszterré.

A porosz országgyűlés elé egy törvényjavaslat terjesztett, mely a német nyelv kizárólagos használatát rendeli el minden hivatalos érintkezésben. Az egyházi könyvek vezetése is német nyelven történik. Németül nem tudó lelkészeknek a törvény életbeléptétől számítandó tíz évig megengedtetik, hogy az egyházi könyveket más nyelven is vezethessék.

Franciaország.

A legújabb, május 11-iki pótválasztások alkalmával 4 republicanus és 1 bonapartista képviselő választatott.

Olaszország.

Romában tüntetések fordultak elő a zárdatörvény alkalmából. Népgyűlést akartak egybehívni, melynek feladata lett volna petitiót intézni a parlamenthez, hogy a többi tartományokban érvényes zárdatörvény Romára is egyszerűen kiterjesztessék. A kormány a meetinget eltiltotta s e miatt a tüntetők a Quirinálhoz akartak vonulni, ebben azonban a fegyveres hatalom által meggátoltattak. Több elfogatás is történt. Lanza másnap a parlamentben ezért interpelláltván, kijelentette, hogy mialatt a kamara a kolostortörvényt tárgyalja, a kormány nem teheti, hogy a törvényhozókra nyomás gyakoroltassék.

Spanyolország.

A választások az alkotmányzó gyűlésre befejeztettek; az eredmény az, hogy a megválasztottak legnagyobb részben a szövetséges köztársasági párthoz tartoznak s alig van néhány egyékes köztársasági és monarchista. — Saballo, carlista vezér, f. hó 13-ikén a Barcelonától 20 kilométernyire fekvő Mataroba

800 főnyi csapattal bevonult. A matrozok csak gyengén szegültek ellen. A köztársasági kormány Cadixból rendelt Saballo ellen csapatokat.

Svédország.

A királyi pár május 12-ikén a külföldi követek, az országos hatósági testületek és roppant néptömeg jelenlétében ünnepélyesen megkoronáztattott.

Oroszország.

A khivai khán, mint Szentpétervárról írják, követeket küldött a Jaxartes folyó torkolatánál levő orosz hadálláshoz, hogy Kaufmann tábornokkal alkudozzanak s az általa netalán szabandó föltételeket elfogadják. A követek azonban Kaufmann tábornokkal eddig még nem találkoztak. A khán nagy hajlandóságot mutat a béke állandó biztosítására, de az alkalmasint igen szigorú föltételekhez lesz kötve, miután az oroszok rendkívül föl vannak a khivaiak ellen böszülve az orosz foglyokon elkövetett kegyetlenségek miatt.

Éjszakamerika.

Louizianában az adóbehajtásnál nyugtalanságok fordultak elő s több helyen fenyegető jelleget öltöttek. Martinsvilleben száz rendőrhivataltok, kik egy ágyuval az adószedők segélyére siettek, visszaveretett s beszorított a városház épületébe. Csapatokat kellett segélyökre küldeni. Louisiana helytartója, ki ellen gyilkolási merényletet intéztek, Washingtonba jelentést tett, miszerint Louisiana állam az anarchia és a fölforgatás élé megy. A kormány segélyt küldött számára s a rend ismét helyreállt.

A modok-indiánok elmenekültek az üldöző csapatok elől s apró csoportokra ostromolva s rabolva és gyilkolva barangolnak a félérek területén.

RÖVID HIREK.

± Ó Szentsége 83-ik évébe lépett. Bár ujabban sokat betegeskedik, legfőrrőbb imánk, hogy a isteni Gondviselés még sokára nyujtsa drága életét.

— Ó Felsége J a h n Mainrád pannonhalmi benzés perjel a Bold. Szüzlől nevezett dömölki apáttá választását legkegyelmesben jóváhagyni méltóztatott.

= K r u e s z Krizosztom pannonhalmi főpát ő m g a Kis-Megyer nevű pusztán, mely a főpátság birtokaihoz tartozik, a rend költségén földműves-iskolát állíttat.

✕ Pesten május 4-ikétől 10-ig 45 kolera-halott volt.

= Az erdélyi kath. status gyűlést tartott, mely máj. 14. fejeztetett be. Elhatározottat fölhívni a cultusminisztert, hogy a kath. önkormányzatot mielőbb léptettesse életbe; az erdélyi kath. status gyűlést évenként meg fogja tartani, 25 tagból álló igazgatótanácsot választott meg és azt a kath. comissio által gondozott javai kezelésével bizta meg.

† Székelyi gróf M a j l á t h Antal Bécsben f. hó 14-kén hunyt el. Született e kitünő államférfiu és őszinte, buzgó katolikus 1801. febr. 22-én. Atyja gróf Majláth József, anyja báró Sennyey Antonia volt. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— A nagyváradi vízárban Palotay László plébános és Provicz káplán, derékig vízben járva gondoskodtak a nagyutczai iskolába szorult gyermekek elszállításáról.

☉ A német trónörökös május hó 19-kén utazott el Bécsből.

☒ Ó Szentsége ngos és főt. Nyirák Ignác székesfehérvári nagyprépost urat udvari főpappjává nevezte ki.

† Grácban báró K ü b e c k Alajos, a pápai széknél levő osztrák-magyar követ május 14-kén délelőtt meghalt.

☉ A kormány a váltólázás vidékek légkörének javítására napraforgóknak nagyterjedelmű ültetését ajánlja.

Bécsi világtárlati hírek.

Berlinből Vilmos császár e hó 29-dikén utazik el a bécsi világtárlatra s ott egy hétig marad.

Az orosz cár június elsején érkezik, meg, hat napig marad és Schönbrunnban fog lakni.

A belga királyt e hó 28-kára várják.

Viktor Emánuel olasz király, hir szerint, azért nem volt jelen a világtárlás megnyitásán, mivel attól tartott, hogy a trónvesztett olasz fejedelmek kellemetlenné tennék reá nézve a Bécsben időzést; egy más ok gyanánt azt is említik, hogy Sella pénzügyminiszter sokalta volna a harmadfél millió frankot, melyet a király a bécsi utra kért.

A magyar osztály szesz italai figyelmet öbresztettek; nemesak a főváros, hanem a vidék jelesebb szeszgyárai is jelesül vannak képviselve.

Lajos főherceg a magyar opál kövekből egy patkóalakban szépen összerakott melltűt vett meg a magyar osztályból.

A khinai osztályt csak e hó 20-dikáig rendezték be teljesen, miután a kiállítás számára küldött tárgyak utközben nagy sérüléseket szenvedtek s kijavittatásuk igen nehezen ment.

A »székely ház« a világtárlaton már eddig is több idegen figyelmét vonta magára. A kiállítási térkép nyugati részén fekszik. A szerény faépület udvarra van beépítve s homlokzata előtt fakerítés áll. A kapufélfát madarak, vésett tulipánok, s más virágok díszesítik, melyek hasonlólag kékre és vörösre vannak festve. A tiszta udvarban házi gazdasághoz tartozó eszközök: ásó, kapa, gereblye, sarló stb. hevernek, a konyha pedig valóságos kiállítási helyiség. Falai székely bográcsokkal, fazekakkal és kanalakkal vannak teleaggatva. A konyhától jobbra eső szobában, melynek gerendáján, »Isten segédelméből« építette ezt a házat Sófályi József Marosvásárhely felirás olvasható, fiatal székely menyecske fogadja a vendégeket. Ő maga székely, férje pedig dohánynyal kínálja meg a látogatókat.

A földmívelési miniszterium pavillonjában ki van állítva az az eke, melyet II. József császár Morvaországban egykor sajátkezűleg vezetett.

A mór villa, az egyiptomi alkirály épülete megett, teljesen fölépülve egyike lesz a legérdekesebb látványoknak. Mig külseje a legegyszerűbb és igénytelenebb, belseje a legnagyobb fényűzést tünteti elő, s mozaikkal ékíteti falai, gazdag szőnyegei, kelet gazdag szinompáját tükrözik vissza; van benne fürdőszoba is, a falak felirata pedig: »A kegyelmes Istennek nevében« arab írással művészileg készült.

J á v á b ó l és Sumatrából két ezüst szövetű női öltöny látható a kiállításon, mely nem jön többé az európai selyemszöveteknél.

Folytatás a mellékleten.

TÁRSULATI ÉRTESITŐ.

A Szent-István-Társulat.

A Szent-István-Társulat május 15-dikén tartott választmányi ülése.

Elnök: Tárkányi Béla apát-kanonok és társulati alelnök.

Mindenelőtt a társulati titkár jelentette, hogy a folyó évi ápril 17-kén tartott választmányi ülés jegyzőkönyve a kiküldött bizottság által hitelesített.

Azután a társulati alelnök ur jelentette, hogy az utolsó választmányi ülés óta a társulat újabb egy alapító-taggal és 16 rendes taggal szaporodott, névszerint:

Alapító tag:

Mester István, győri kanonok.

Rendes tagok:

Rózsa Péter, pestvárosi tisztviselő.

Melisek Adolf, kapuczinus növendékpap.

Szukurkay Ágoston, homonnai plebános (kassai egyházmegyében).

Czechner Tóbiás, molnár.

Storch János, festő Tatán.

Jankovics György, földbirtokos.

Kéthelyi Sándor, vasmegyei szolgabíró.

Marschall Lajos, sárfői plebános.

Farkas Sándor, hitelemző Esztergamban.

Farszky Ferencz, papnöveldei lelkiatya Egerben.

Vass József, egri növendékpap.

Karbulá Emil.

Köncz Menyhért mezőkövesdi káplánok.

Atlasz János, szent-istványi káplán.

Flórek József szihalmi káplán (mind a négy az egri érseki megyében).

Örvendetes tudomásul vétetett.

Tárkányi Béla fölhíván a választmány figyelmét a fémelt. hercegprimásnak az idei közgyűlésen tett nagylelkű ajánlatára a társulat által kiadandó földrajzi kézikönyv iránt, kéri a választmányt, hogy a fémelt. hercegprimás inteniója valósitása iránt intézkedni sziveskedjék.

A választmány mielőtt a kérdéses munka kiadása iránt végleg határozná, egy szakbizottság véleményét ohajtván meghallgatni, e végre alelnök elnöklete alatt Felsmann József reálta. odai igazgató, Kerékgyártó Árpád, Rómer Flóres egyetemi tanárok, a társulati igazgató és a társulati titkár-ból álló bizottságot küldött ki oly utasitással, hogy a választmányi gyűlés elé véleményét nyújtson be.

A társulati titkár jelentése szerint néhai Chebe Imre volt vámosi, esztergami főegyházmegyei plebános a társulatnak 40 forintot hagyományozott.

Tárgyaltatott Hadikfalva, bukovinai község folyomdása, melyben iskolája számára ajándékban tan- és imakönyveket kér; továbbá a budai kath. legényegylet folyomdása, melyben egyleti könyvtára számára kér ajándékkönyveket. — Az igazgatóság fölhatalmaztatott a folyamadóknak ajándékkönyveket küldeni.

A társulati titkár jelentette, hogy az igazgatóság a pesti kath. legényegyletnek, az egyleti elnök kérelme folytán, a felnöttek oktatására, a választmány helybenhagyása reményében magyar és német olvasókönyveket adott ajándékban. — Helybenhagyatott.

A pénztári kimutatás szerint a társulat bevétele 1873. évi január 1-től május 15-kéig 29,471 forint és 11 kr., a kiadás ugyanezen időre 29,074 frt és kr.

Az ügynökség ápril hóban bevett 4951 frtot és 75 krt.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére Bornemissza Antal és Balogh Sándor választmányi tagok kerettek föl.

Kimutatás:

a Szent-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekekről. frt kr.

Ta b ó d y Péter apát, alesperes és mezőkövesdi plebános	28	35
Si m o n Endre kerellőszentpáli plebános	25	20
Le n e s é s Kornél kecskeméti szent-fer.-rendi zárdafőnök.	28	75
O p a t r i l l János nyitrai papnöveldei tanfelügyelő	44	10
C s i k y N. Toplicáról	6	30
G á s p á r d y Rudolf szathmári főgymnasiumi tanár	18	90
Dr. B a r t h a János győri kanonok	28	40
B a l á s s y Ferencz alesperes, törökszentmiklósi plebános	129	50
K o l b a s o v s z k y Mihály, topolyáni görög katolikus lelkész	6	30

Helyreigazítás. A »Katholikus Hetilap« 20-dik számában a »Szent-László-Társulat« rovat alatt a székesfehérvári egyházmegye adománya sajtóhibából 71 forint 30 krajczárral volt kimutatva, mit 91 forint 6 krajczárra kérünk kiigazítani. A kimutatott adományok továbbá nem 1871-ben, hanem 1872-ben folytak be a nevezett egyházmegye hivatalába.

Szent képek.

A főtiszt. lelkész urak figyelmébe ajánljuk

Szent-István-Társulatnál

(Lövész utca 11. sz.)

kapható magyar fölíratu díszes színezett
első szentáldozási képeket
darabja 5 kr.

Fekete áldozási szentképek (magyar, német és tót) száza	1	—
Gyónási emlékek fekete (száz)	1	—
" " színes "	3	—
Keresztelési emlékek "	2	50
" " darabja	—	3
Stáció-képek (fényképek) dbja	2	—
IX. Pius Pápa (aczel-metszet) darabja	—	3
" " (fénykép) "	—	20
Bérmálási emlék (magyar, német, tót) 100 db	—	80
Különféle aczel-metszetű sz. képek dbja 2—5 krig.		

IMAKÖNYVEK

Pázmány, imakönyv bőrkötésben arany metszés.	1	80
Lelki manna, papír kötésben	—	35
" " vászon "	—	53
" " bő " arany metszettel	—	80
Miklósovich, Szent ösvény. Imakönyv bőrkötésben arany metszéssel	1	—
Molnár Vid Bertalan, imák és intelmek a magyar katolikus hadfiak számára kötve	—	30
Imakönyvek rabok használatára	—	50
Tóth Károly, istenfelő gyermek — imakönyv —		
" " " " vászonkötésben	—	36
" " " " papírkötésben	—	30
" " " " bőrkötésben	—	50

(Ugyanez német nyelven is kapható).

Megrendelések az elősorolt munkákra posta fordultával teljesíttetnek.

Minden, bár ki által és bár hol hirdetett kath. iskolakönyvek, vagy más tudományos munkák kiadó-hivatalunk által is megszerezhetők.

HIRDETÉS.

MAGYARHONBAN

legbővebben felszerelt gyári-raktár

MISEMONDO RUHÁK

és egyházi-szerekkel

római katolikus és görög rítusban.

Misemondó-ruhák,

Dalmatikák, pluviálék,

albák, rochette,

zászlók, lobogók

stb.

Monstranzok, kelyhek,

ciboriumok, füstölők,

lámpák, gyertyatartó,

tüzaranyozott, chinaezüst-

és próba-ezüstből.

PONTIFICÁLÓ ESZKÖZÖK

leggazdagabb kiserelésig.

OBERBAUER ALAJOS,

váci-utca 15-dik szám, Pesten.

52—21.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 11-dik szám.) — Felelős szerkesztő Füssy Tamás.

Pesten, nyomtatott az »Athenaeum« nyomdájában 1873. (Athenaeum-épületben.)